

شناسه سند:	دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی دانشکده پرستاری و مامایی دفتر توسعه آموزش طرح دوره نظری و عملی
------------	---

اطلاعات مربوط به درس
گروه آموزشی ارائه دهنده: داخلی-جراحی نام درس: اصول و مهارتهای پرستاری نوع و تعداد واحد: ۲/۵ پیش نیاز/هم نیاز:- رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری روز و ساعت کلاس: یکشنبه و سه شنبه ۳-۱

اطلاعات اساتید همکار	اطلاعات مسئول درس
مدرس ان همكار: دكتور فرييا برهاني ، دكتور سيما زهري ، دكتور ليلا خانعلي، دكتور مهناز ايلخاني، دكتور فاطمه حسن دوست زمان و محل ملاقات: بر اساس برنامه كاري تلفن تماس: ۸۸۲۰۲۵۱۱ پست الكترونيك اساتيد: f.hasandoost@sbmu.ac.ir leilakhanali@yahoo.com m_ilkhani@yahoo.com faribaborhani@msn.com moosavi.soolmaz@yahoo.com simazohari@gmail.com	نام مسئول درس: دكتور سيده سولماز موسوي رتبه علمي: استاديار رشته تحصيلي: آموزش پرستاري محل كار: دانشكده پرستاري و مامايي شهيد بهشتي تلفن تماس: ۸۸۲۰۲۵۱۱ پست الكترونيك: moosavi.soolmaz@yahoo.com
تاريخ آخرين ويرايش طرح درس: ۰۱/۹/۲۶	

شرح درس:

این درس به عنوان درسی پایه ارائه می گردد و هدف از آن آماده سازی دانشجوی پرستاری برای مراقبت از مددجویان مبتلا به مشکلات سلامتی است. در این درس دانشجوی پرستاری قادر می شود ضمن آشنائی با مفاهیم اساسی و کسب مهارت در مراقبت از مددجویان در بالین، در راستای ارتقاء، تأمین و حفظ سلامت آن ها از تفکر خلاق در به کارگیری فرآیند پرستاری بهره جوید و همواره رعایت قوانین، مقررات به اخلاق و ارتباطات حرفه ای و احکام اسلامی را مدنظر قرار دهد.

هدف کلی: آشنایی دانشجوی پرستاری با مفاهیم اساسی مرتبط با ارائه مراقبت به مددجویان در چارچوب فرآیند پرستاری و کسب توانایی های لازم به منظور اجرای روش های بالینی پرستاری قادر می شود، با تکیه بر رعایت قوانین، مقررات و اخلاق و ارتباطات حرفه ای و به کارگیری احکام اسلامی.

اهداف اختصاصی: (توانمندی های مورد انتظار)

- پس از پایان درس انتظار می رود فراگیرنده بتواند:
- ریشه حرفه پرستاری را بشناسد.
- با بنیادگزاران رشته پرستاری آشنا شود.
- حرفه پرستاری و ابعاد حرفه پرستاری را توضیح دهد.
- سازمان های بین المللی پرستاری بشناسد.
- اهداف پرستاری و نقش های پرستار را شرح دهد.
- سطوح مختلف پرستاری در ایران را نام ببرد.
- فلسفه مراقبت های اولیه بهداشتی را توضیح دهد.
- اصول مراقبت های اولیه بهداشتی را شرح دهد.
- با انواع خدمات بهداشتی آشنا شود.
- اعضای تیم بهداشتی را بشناسد.
- با مسئولیت های خود به عنوان یک پرستار آشنا شود
- مفاهیم سلامتی ، تندرستی، ناخوشی و بیماری را توضیح دهد.
- مفهوم سلامتی در عین بیماری را شرح دهد (بیماری های مزمن)
- با فرایند بهبودی آشنا شود.
- مدل های مختلف سلامتی را توضیح دهد.
- عوامل تعیین کننده سلامتی را شرح دهد.
- تئوری عمومی سیستم ها را توضیح دهد.
- استرس و عوامل تنش زا را توضیح دهد.

- سندرم تطابق عمومی و موضعی را شرح دهد.
- روش های مقابله با استرس را توضیح دهد.
- ماهیت نیازهای انسان را بر اساس هرم مازلو توضیح دهد.
- اهمیت تحرک در انسان را توضیح دهد.
- فیزیولوژی حرکت را به اختصار شرح دهد.
- عوامل موثر بر تحرک را نام ببرد .
- مشکلات رایج حرکتی را توضیح دهد.
- اهمیت بهداشت فردی را در سلامتی و تندرستی توضیح دهد.
- عوامل تعیین کننده سلامت پوست را شرح دهد.
- عواملی که پوست را در معرض خطر قرار می دهد. را شرح دهد
- نیازهای بهداشتی را در طول دوره زندگی بیان کند.
- مشکلات شایع در رابطه با پوست ، مو ، دهان ، چشم ، گوش ، بینی ، پا و ناخن پا را نام ببرد.
- زخم فشاری و عوامل خطرناک بروز آن را توضیح دهد.
- نقاط حساس برای ایجاد زخم فشاری را نام ببرد.
- مراقبت بهداشتی از ناحیه تناسلی را شرح دهد.
- تشخیص های پرستاری در رابطه با مشکلات بهداشتی بیمار را نام ببرد.
- تدابیر پرستاری در رابطه با پوست و فعالیت های بهداشتی را توضیح دهد.
- تاثیر خواب و استراحت را بر سلامت انسان توضیح دهد.
- مراحل خواب را شرح دهد.
- عوارض محرومیت از خواب را نام ببرد.
- عوامل تاثیرگذار بر خواب و استراحت فرد را شرح دهد.
- مشکلات رایج در رابطه با خواب را شرح دهد.
- تشخیص های پرستاری را در رابطه با خواب و استراحت نام ببرد.
- مداخلات مربوط به برنامه ریزی برای خواب و استراحت بیمار را توضیح دهد.
- اهمیت درد به عنوان یک مکانیسم دفاعی بدن را توضیح دهد.
- به اختصار فیزیولوژی مربوط به درک، انتقال و تنظیم درد را شرح دهد.
- علل شایع بروز درد را نام ببرد.
- انواع درد را توضیح دهد .
- پاسخ های فیزیولوژیک به درد را شرح دهد.
- عوامل تعیین کننده تجربه درد را توضیح دهد.
- روش های بررسی درد را شرح دهد .
- روش های سنجش میزان درد را شرح دهد.
- اقدامات دارویی و غیر دارویی تسکین درد را نام ببرد.
- روش ارزشیابی اقدامات مسکن درد را شرح دهد
- نقش پرستار را در حفاظت از محیط توضیح دهد.
- عوامل موثر بر توانایی فرد در محافظت از خود را شرح دهد.

- نیازهای ایمنی را در طول دوره زندگی توضیح دهد.
- عوامل شایع آسیب رسان در طول زندگی را بیان کند.
- نیاز های ایمنی بیمار را مورد بررسی قرار دهد.
- تشخیص های پرستاری در رابطه با مشکلات ایمنی را نام ببرد.
- تدابیر ایمنی برای پیشگیری از حوادث بیمارستانی را توضیح دهد.
- مشخصات یک ارتباط درمانی را توضیح دهد.
- مراحل ارتباط پرستار با بیمار را شرح دهد.
- فرایند ارتباط را توضیح دهد.
- عوامل موثر بر ارتباط را شرح دهد.
- نقش پرستار را به عنوان فرستنده در فرایند ارتباط شرح دهد.
- ارتباط کلامی و غیر کلامی را شرح دهد.
- شرایط ایجاد یک محیط مناسب برای برقراری ارتباط را توضیح دهد.
- با پاسخ هایی که به برقراری ارتباط کمک می کند آشنا شود.
- با پاسخ هایی که باعث اختلال در برقراری ارتباط می شود آشنا شود.
- روش اجرای یک مصاحبه را توضیح دهد.
- اهمیت پیشگیری و کنترل عفونت را توضیح دهد.
- زنجیره عفونت را شرح دهد.
- روش های انتقال عفونت را توضیح دهد.
- پاسخ های بدن به عوامل عفونی را توضیح دهد. (مکانیزم های دفاعی اختصاصی و غیر اختصاصی بدن)
- مداخلات پیشگیری و کنترل عفونت را توضیح دهد.
- روش های تمیز کردن ، ضدعفونی و استریل کردن را شرح دهد.
- احتیاطات استاندارد جهت کنترل عفونت را توضیح دهد.
- علائم حیاتی را بشناسد.
- عوامل موثر بر درجه حرارت بدن را توضیح دهد.
- روش ها و ابزارهای مختلف کنترل درجه حرارت بدن را شرح دهد.
- به روش صحیح با ترمومتر شیشه ای ، حرارت بدن بیمار اندازه گیری و ثبت کند (زیر بغل / زیر زبان)
- فیزیولوژی ایجاد نبض را به اختصار توضیح داده، محل نبض های محیطی را شناسایی کند.
- به روش صحیح تعداد نبض بیمار را بشمارد و ثبت کند.
- مراحل تنفس را به اختصار توضیح دهد.
- به روش صحیح تعداد تنفس بیمار را بشمارد و ثبت کند.
- فیزیولوژی فشارخون را به اختصار شرح دهد.
- انواع دستگاه های فشارسنج را بشناسد.
- صداهای کروتکوف را توضیح دهد.
- به روش صحیح توسط فشار سنج جیوه ای یا عقربه ای ، فشارخون بیمار را اندازه گیری و ثبت کند.
- علت داشتن نام های متفاوت برای یک دارو را بداند.
- اشکال مختلف دارویی را بشناسد.

- مکانیزم اثر دارو ها را به اختصار توضیح دهد.
- با اثرات جانبی دارو ها آشنا شود.
- مسئولیت های قانونی پرستار در قبال تجویز دارو را بداند.
- اصول اساسی تجویز دارو ها را شرح دهد.
- با انواع دستورات دارویی آشنا شود.
- روند و انتقال دستورات دارویی را توضیح دهد.
- با نحوه نگهداری (انبار کردن) و توزیع دارو ها آشنا شود.
- نحوه محاسبه دوز دارو ها را شرح دهد.
- اصول تجویز دارو را توضیح دهد.
- استراتژی های ایمنی تجویز دارو را شرح دهد .
• داروی صحیح/ دوز صحیح/ زمان صحیح/ راه تجویز صحیح/ بیمار صحیح)
- استراتژی های ایمنی تجویز دارو (داروی صحیح/ دوز صحیح/ زمان صحیح/ راه تجویز صحیح/ بیمار صحیح)
- تجویز دارو به روش صحیح (آماده سازی بیمار/ دادن دارو/ بررسی عوارض جانبی/ ثبت داروی تجویز شده)
- سیستم های اندازه گیری دارو را شرح دهد.
- با اشتباهات دارویی آشنا شود.
- تجویز داروهای خوراکی (قرص ها/ شربت ها / از طریق لوله معده / زیر زبانی)
- تجویز داروهای موضعی (پوستی/ داخل گوش/ داخل بینی/ داخل چشم/ داخل رکتوم)
- انواع تزریقات موضعی را نام ببرد.
- با وسایل لازم برای تزریقات موضعی آشنا شود. (انواع سرنگ ها و سوزن ها)
- با شکل داروهای تزریقی و نحوه آماده کردن آن ها آشنا شود . (انواع آمپول و ویال)
- به روش صحیح دارو را توسط سرنگ از آمپول بکشد.
- به روش صحیح دارو را از داخل ویال بکشد. (ویال محتوی داروی مایع/ پودر / ویال های دوگانه)
- با مشکلات شایع در آماده سازی دارو از طریق ویال آشنا شود
- محل تزریقات داخل جلدی را تعیین کرده ، به روش صحیح دارو را تزریق کند.
- به روش صحیح دارو را برای انجام تست پنی سیلین آماده کند.
- محل تزریق زیر جلدی را تعیین کرده، به روش صحیح دارو را تزریق کند.
- به روش صحیح دو نوع انسولین را با هم ترکیب کند.
- محل تزریقات داخل عضلانی را تعیین کرده ، به روش صحیح دارو را تزریق نماید. (دوسوگلوئتدال / ونتروگلوئتال / دلتوئید/ ران)
- انفوزیون وریدی را توضیح دهد.
- ورید های محیطی را بشناسد.
- محلول های متداول در انفوزیون وریدی را پیشنهاد کند.
- انواع کاتتر ها و سوزن های وریدی را و علت استفاده از آن ها را توضیح دهد.
- روش محافظت از خود را هنگام تزریق وریدی توضیح دهد.
- عوارض درمان داخل وریدی محیطی را شرح دهد.
- روش های تنظیم سرعت انفوزیون وریدی را به دقت شرح دهد.

- روش های مراقبت از محل و سیستم انفوزیون وریدی را شرح دهد.
- وسایل لازم جهت انفوزیون وریدی را آماده کند.
- به روش صحیح کاتتر وریدی را در محل مناسب جای گذاری کند.
- به روش صحیح انفوزیون وریدی را بر قرار نماید.
- به روش صحیح دارو را به محلول وریدی اضافه نماید.
- یطری محلول انفوزیون را تعویض نماید.
- انفوزیون وریدی را قطع کند .
- کاتتر وریدی را از محل خارج نماید.
- ضرورت رساندن اکسیژن به بدن را توضیح دهد.
- به طور خلاصه انتشار گازهای تنفسی را از غشای آلوئولی کاپیلاری شرح دهد.
- مکانیزم های پاکسازی ریه را نام ببرد.
- عوامل موثر بر اکسیژن رسانی را به اختصار شرح دهد.
- با مشکلات رایج اکسیژن رسانی آشنا شود.
- تشخیص های پرستاری را در رابطه با اکسیژن رسانی نام ببرد.
- مداخلات مربوط به بهبود کیفیت اکسیژن رسانی به بیمار را بشناسد.
- تجهیزات رایج برای تجویز اکسیژن را توضیح دهد
- انواع زخم ها را نام ببرد.
- سیستم طبقه بندی زخم ها را توضیح دهد.
- فرایند بهبود زخم را توضیح دهد.
- عوامل تاثیر گذار بر روند بهبودی زخم را نام ببرد . (عوامل عمومی/ عوامل موضعی)
- نحوه بررسی زخم را شرح دهد.
- به روش صحیح پانسمان زخم را تعویض کند.
- به روش صحیح زخم درن دار را پانسمان کند.
- به روش صحیح پانسمان مرطوب به خشک را انجام دهد.
- به روش صحیح زخم را شستشو دهد.
- به روش صحیح بخیه های زخم را بکشد.
- به روش صحیح زخم را بانداز کند.
- انواع مداخلات جراحی را تعریف کند.
- معیارهای توانایی سازگاری بیمار با جراحی را توضیح دهد.
- بررسی های لازم بیمار قبل از عمل را شرح دهد.
- تشخیص های پرستاری قبل از عمل جراحی را نام ببرد.
- مراقبت های فوری قبل از عمل را توضیح دهد.
- تدابیر پرستاری روز عمل را شرح دهد.
- مراقبت های فوری بعد از عمل را توضیح دهد.
- بررسی ها و تدابیر بعدی پس از عمل را شرح دهد .
- تخت بعد از عمل را آماده کند.

- با آناتومی دستگاه گوارشی آشنا شود.
- نقش غذا در رفع نیاز های اساسی انسان را توضیح دهد.
- مواد غذایی اساسی را شرح دهد.
- نیازهای غذایی در دوران بیماری را شرح دهد.
- مفاهیم سوء هاضمه ، بی اشتهاپی ، تهوع و استفراغ را توضیح دهد.
- معیارهای اندازه گیری وضعیت تغذیه را شرح دهد.
- تشخیص های پرستاری در رابطه با مشکلات تغذیه را نام ببرد.
- نحوه سرو غذا و روش غذا دادن به بیمار را شرح دهد.
- علل لوله گذاری داخل معده را شرح دهد. به روش صحیح لوله گذاری داخل معده را انجام دهد.
- تغذیه از طریق لوله معده را به روش صحیح اجرا کند (گواژ)
- از طریق لوله ، معده را شستشو دهد (لاواژ)
- با آناتومی سیستم ادراری آشنا شود.
- اهمیت دفع ادرار در سلامتی فرد را توضیح دهد.
- عوامل موثر بر عملکرد سیستم ادراری را شرح دهد.
- مشکلات رایج دفع ادرار را توضیح دهد.
- تشخیص های پرستاری در رابطه با مشکلات دفع ادرار را نام ببرد.
- روش های سهولت در تخلیه ادرار را توضیح دهد.
- سونداژ ادراری را به روش صحیح اجرا کند.
- روش مراقبت از سوند ادراری ماندگار را توضیح دهد.
- اهمیت دفع مدفوع را توضیح دهد.
- عوامل موثر بر عملکرد روده ها را شرح دهد.
- مشکلات رایج دفع مدفوع را توضیح دهد.
- استومی های روده ای را شرح دهد .
- تشخیص های پرستاری در رابطه با دفع مدفوع را نام ببرد.
- برنامه ریزی برای دفع روده ای را توضیح دهد.
- انواع انما را توضیح دهد.
- به روش صحیح انمای روده ای را انجام دهد.
- روش مراقبت از استومی روده ای را شرح دهد.
- به روش صحیح کیسه کلهستومی را تعویض کند.
- مراحل پذیرش بیمار در یک موسسه بهداشتی را توضیح دهد.
- با پذیرش یک بیمار حاد آشنا شود.
- شرایط پر کردن رضایت نامه را توضیح دهد.
- بررسی های لازم در هنگام پذیرش بیمار را شرح دهد. (گرفتن شرح حال / کنترل علائم حیاتی / معاینه فیزیکی / آزمایشات / سایر روش های پاراکلینیک)
- مراحل ترخیص بیمار را از یک موسسه بهداشتی توضیح دهد.
- با ضرورت دادن آموزش حین ترخیص آشنا شود.

- علت اهمیت ثبت گزارش پرستاری را شرح دهد.
- هدف از پرونده سازی و ثبت وقایع را توضیح دهد.
- با انواع فرم های ثبت گزارش آشنا شود.
- استانداردهای ثبت و تشکیل پرونده را بشناسد.
- اصول راهنمای چارت کردن را توضیح دهد.
- قوانین چارت کردن را شرح دهد.
- نحوه محاسبه دوز دارو ها را شرح دهد.
- اصول تجویز دارو را به کار ببندد.
- استراتژی های ایمنی تجویز دارو را اجرا کند . ۰ داروی صحیح/ دوز صحیح/ زمان صحیح/ راه تجویز صحیح/ بیمار صحیح)
- با کارت و کاردکس کار کند.
- با مفهوم فرایند پرستاری آشنا شود.
- مراحل فرایند پرستاری را توضیح دهد.
- در مورد اهمیت استفاده از فرایند پرستاری بحث کند.

رویکرد آموزشی:

مجازی

روش های یاددهی-یادگیری مرتبط:

- کلاس آنلاین همزمان   کلاس آنلاین غیر هم زمان   کلاس وارونه   روش های شبیه سازی
- بازی وارسازی   فروم های گفت و گو

سایر (نام ببرید):

حضور

روش های یاددهی-یادگیری مرتبط:

- سخنرانی   بحث در گروه کوچک   پرسش و پاسخ   یادگیری مبتنی بر حل -
- مسأله   یادگیری مبتنی بر سناریو   یادگیری مبتنی بر ارائه پروژه

سایر (نام ببرید):

ترکیبی

لطفا روش بکار گرفته شده از مجموع روش های حضوری و مجازی را نام ببرید:

سرفصل و تقویم ارائه درس

شماره جلسه	سرفصل	روش یاددهی-یادگیری	تاریخ جلسه	مدرس
۱	تعریف پرستار و حرفه پرستاری	بازی وار سازی، مبتنی بر مساله	اول	دکتر فریبا برهانی
۲	مفهوم سلامت و بیماری و نیازهای اساسی انسان (مازلو)	بازی وار سازی، مبتنی بر مساله	دوم	دکتر غفوری
۳	نیازهای حرکتی انسان	سخنرانی، مبتنی بر مساله	سوم	دکتر خانعلی
۴	خواب و استراحت	سخنرانی، مبتنی بر مساله	چهارم	دکتر خانعلی
۵	مفهوم درد	سخنرانی، مبتنی بر مساله	پنجم	دکتر مهناز ایلخانی
۶	نیاز به امنیت و تامین امنیت مددجویان	سخنرانی، مبتنی بر مساله	ششم	دکتر فاطمه حسن دوست
۷	اصول برقراری ارتباط	سخنرانی، مبتنی بر مساله	هفتم	دکتر فریبا برهانی
۸	ضدعفونی و عفونت	سخنرانی، مبتنی بر مساله	هشتم	دکتر فاطمه حسن دوست
۹	کنترل علائم حیاتی	سخنرانی، مبتنی بر مساله	نهم	دکتر خانعلی
۱۰	اصول دارو درمانی	سخنرانی، مبتنی بر مساله	دهم	دکتر فریبا برهانی
۱۱	IM/SD/ID تزریقات موضعی	سخنرانی، مبتنی بر مساله	یازدهم	دکتر فریبا برهانی
۱۲	تزریقات وریدی	سخنرانی، مبتنی بر مساله	دوازدهم	دکتر فریبا برهانی
۱۳	نیاز به اکسیژن و اکسیژن رسانی	سخنرانی، مبتنی بر مساله	سیزدهم	دکتر فاطمه حسن دوست

دکتر ایلخانی	چهاردهم	سخنرانی، مبتنی بر مساله	اصول مراقبت از زخم	۱۴
دکتر فاطمه حسن دوست	پانزدهم	سخنرانی، مبتنی بر مساله	مراقبتهای قبل و بعد از جراحی-کاربرد فرآیند پرستاری	۱۵
دکتر فاطمه حسن دوست	شانزدهم	سخنرانی، مبتنی بر مساله	مفهوم تغذیه در راقبت از مددجویان	۱۶
دکتر خانعلی	هفدهم	سخنرانی، مبتنی بر مساله	نیازهای دفع ادرار	۱۷
دکتر خانعلی	هجدهم	سخنرانی، مبتنی بر مساله	نیازهای دفع مدفوع	۱۸
دکتر فریا برهانی	نوزدهم	سخنرانی، مبتنی بر مساله	پذیرش و ترخیص	۱۹
دکتر سیما زهری	بیستم	سخنرانی، مبتنی بر مساله	کارگاه گزارش نویسی	۲۰
دکتر فریا برهانی	بیست و یکم	سخنرانی، مبتنی بر مساله	کارگاه دارو درمانی	۲۱
دکتر سیما زهری	بیست و دوم	سخنرانی، مبتنی بر مساله	فرآیند پرستاری	۲۲

انتظارات از دانشجو/قوانین دوره:

- رفتار حرفه ای
  - مشارکت در بحث کلاسی و طرح سوال
- روش ارزشیابی:

- ارزیابی تکوینی
- ارزیابی تراکمی

سهم روش در نمره نهایی دانشجو	روش ارزشیابی	ردیف
۴۰٪	ارزیابی تکوینی	۰.۱
۶۰٪	ارزیابی تراکمی	۰.۲

منابع درس: (آخرین ویرایش)

الف. کتب

۱. موسوی، م و عالیخانی، م. روشهای پرستاری بالینی. تهران: انتشارات شهرآب-آینده سازان، چاپ دوم، ۱۳۸۵.

۲. اصول و فنون پرستاری بوتنر و پری. ترجمه: صدیقه سالمی و دیگران. تهران: نشر سالمی، ویرایش ششم، چاپ اول، ۱۳۸۶.

۳. کریمی، شهناز؛ چک لیست روش‌های پرستاری بالینی. تهران: جامعه‌نگر، ۱۳۸۷.

4. Berman A, Snyder SJ, Kozier B, Erb G, Levett-Jones T, Dwyer T, Hales M, Harvey N, Luxford Y, Moxham L, Park T. Kozier and Erb's fundamentals of nursing. Pearson Australia; 2010.

ب. مقالات

ج. محتوای الکترونیک